

De liberalisering van de Belgische spoorwegmarkt

Griet De Ceuster

www.tmleuven.be

Inhoud

- België versus Europa: cijfers goederenvervoer per spoor
- Spoorondernemingen in België
- Verwachtingen

België versus Europa

- Groei spoorvervoer
- Modal split
- Vooruitzichten

Groei spoor

- Groeit in heel Europa (EU25)
  - Jaarlijks 0,86% 1995-2000
  - Jaarlijks 0,91% 2000-2005
- “Goeie” landen: DE, UK (+4%)
- “Slechte” landen: FR, PL (-2-6%)

	bevolking	SPOOR	WEG	BINNEVAART
	2006	1995	1995	1995
EU25	461,681	358,5	1.249,9	116,9
EU15	387,591	221,6	1.124,1	114,6
BE	10,511	7,3	45,6	5,7
CZ	10,251	22,6	31,3	0,1
DE	82,438	69,5	237,8	64,0
FR	61,045	48,1	178,2	6,6
NL	16,334	3,1	67,1	35,5
AT	8,266	13,2	26,5	2,0
PL	38,157	68,2	51,2	0,9
SE	9,047	19,4	31,6	0,0
UK	60,393	13,3	161,5	0,2

	bevolking	SPOOR	WEG	BINNEVAART
	2006	2000	2000	2000
EU25	461,681	374,2	1.486,8	129,6
EU15	387,591	249,4	1.317,4	127,4
BE	10,511	7,7	51,0	7,2
CZ	10,251	17,5	37,3	0,1
DE	82,438	77,5	280,7	66,5
FR	61,045	55,3	204,0	9,1
NL	16,334	4,5	79,6	41,3
AT	8,266	16,6	35,1	2,4
PL	38,157	54,0	75,0	1,2
SE	9,047	19,5	35,6	0,0
UK	60,393	18,1	165,6	0,2

	bevolking	SPOOR	WEG	BINNEVAART
	2006	2005	2005	2005
EU25	461,681	391,6	1.724,1	128,8
EU15	387,591	262,0	1.478,1	126,2
BE	10,511	8,1	43,8	8,6
CZ	10,251	14,9	43,4	0,1
DE	82,438	95,4	310,1	64,1
FR	61,045	40,7	205,3	8,9
NL	16,334	5,0	84,2	42,2
AT	8,266	19,0	37,0	1,8
PL	38,157	50,0	111,8	0,3
SE	9,047	21,7	38,6	0,0
UK	60,393	22,3	167,5	0,2

Groei spoor

- Groeit sneller in België
  - Jaarlijks 0,99% 1995-2000
  - Jaarlijks 1,16% 2000-2005
- Europa (EU25)
  - Jaarlijks 0,86% 1995-2000
  - Jaarlijks 0,91% 2000-2005

	bevolking	SPOOR	WEG	BINNEVAART
	2006	1995	1995	1995
EU25	461,681	358,5	1.249,9	116,9
EU15	387,591	221,6	1.124,1	114,6
BE	10,511	7,3	45,6	5,7
CZ	10,251	22,6	31,3	0,1
DE	82,438	69,5	237,8	64,0
FR	61,045	48,1	178,2	6,6
NL	16,334	3,1	67,1	35,5
AT	8,266	13,2	26,5	2,0
PL	38,157	68,2	51,2	0,9
SE	9,047	19,4	31,6	0,0
UK	60,393	13,3	161,5	0,2

	bevolking	SPOOR	WEG	BINNEVAART
	2006	2000	2000	2000
EU25	461,681	374,2	1.486,8	129,6
EU15	387,591	249,4	1.317,4	127,4
BE	10,511	7,7	51,0	7,2
CZ	10,251	17,5	37,3	0,1
DE	82,438	77,5	280,7	66,5
FR	61,045	55,3	204,0	9,1
NL	16,334	4,5	79,6	41,3
AT	8,266	16,6	35,1	2,4
PL	38,157	54,0	75,0	1,2
SE	9,047	19,5	35,6	0,0
UK	60,393	18,1	165,6	0,2

	bevolking	SPOOR	WEG	BINNEVAART
	2006	2005	2005	2005
EU25	461,681	391,6	1.724,1	128,8
EU15	387,591	262,0	1.478,1	126,2
BE	10,511	8,1	43,8	8,6
CZ	10,251	14,9	43,4	0,1
DE	82,438	95,4	310,1	64,1
FR	61,045	40,7	205,3	8,9
NL	16,334	5,0	84,2	42,2
AT	8,266	19,0	37,0	1,8
PL	38,157	50,0	111,8	0,3
SE	9,047	21,7	38,6	0,0
UK	60,393	22,3	167,5	0,2

Groei spoor

- Recent cijfer België
  - 8,1 miljoen tonkm in 2005
  - 8,6 miljoen tonkm in 2006
  - 5,5% 2005-2006

	bevolking		SPOOR	WEG	BINNEVAART
	2006		1995	1995	1995
EU25	461,681		358,5	1.249,9	116,9
EU15	387,591		221,6	1.124,1	114,6
BE	10,511		7,3	45,6	5,7
CZ	10,251		22,6	31,3	0,1
DE	82,438		69,5	237,8	64,0
FR	61,045		48,1	178,2	6,6
NL	16,334		3,1	67,1	35,5
AT	8,266		13,2	26,5	2,0
PL	38,157		68,2	51,2	0,9
SE	9,047		19,4	31,6	0,0
UK	60,393		13,3	161,5	0,2

	bevolking		SPOOR	WEG	BINNEVAART
	2006		2000	2000	2000
EU25	461,681		374,2	1.486,8	129,6
EU15	387,591		249,4	1.317,4	127,4
BE	10,511		7,7	51,0	7,2
CZ	10,251		17,5	37,3	0,1
DE	82,438		77,5	280,7	66,5
FR	61,045		55,3	204,0	9,1
NL	16,334		4,5	79,6	41,3
AT	8,266		16,6	35,1	2,4
PL	38,157		54,0	75,0	1,2
SE	9,047		19,5	35,6	0,0
UK	60,393		18,1	165,6	0,2

	bevolking		SPOOR	WEG	BINNEVAART
	2006		2005	2005	2005
EU25	461,681		391,6	1.724,1	128,8
EU15	387,591		262,0	1.478,1	126,2
BE	10,511		8,1	43,8	8,6
CZ	10,251		14,9	43,4	0,1
DE	82,438		95,4	310,1	64,1
FR	61,045		40,7	205,3	8,9
NL	16,334		5,0	84,2	42,2
AT	8,266		19,0	37,0	1,8
PL	38,157		50,0	111,8	0,3
SE	9,047		21,7	38,6	0,0
UK	60,393		22,3	167,5	0,2

Modal split

- EU15: 15% spoor (EU25 meer)
- België: 13% spoor
- Grote verschillen tussen landen
  - Concurrentie binnenvaart
  - Densiteit netwerk
  - Oost-Europa

	SPOOR WEG BINNEVAART		
	1995	1995	1995
EU25	21%	72%	7%
EU15	15%	77%	8%
BE	12%	78%	10%
CZ	42%	58%	0%
DE	19%	64%	17%
FR	21%	76%	3%
NL	3%	64%	34%
AT	32%	63%	5%
PL	57%	43%	1%
SE	38%	62%	0%
UK	8%	92%	0%

	SPOOR WEG BINNEVAART		
	2000	2000	2000
EU25	19%	75%	7%
EU15	15%	78%	8%
BE	12%	77%	11%
CZ	32%	68%	0%
DE	18%	66%	16%
FR	21%	76%	3%
NL	4%	63%	33%
AT	31%	65%	5%
PL	41%	58%	1%
SE	35%	65%	0%
UK	10%	90%	0%

	SPOOR WEG BINNEVAART		
	2005	2005	2005
EU25	17%	77%	6%
EU15	14%	79%	7%
BE	13%	72%	14%
CZ	25%	74%	0%
DE	20%	66%	14%
FR	16%	81%	3%
NL	4%	64%	32%
AT	33%	64%	3%
PL	31%	69%	0%
SE	36%	64%	0%
UK	12%	88%	0%

Evolutie modal split

- EU15 en EU25 dalen
  - Zonder RP1 en RP2 anderhalve daling zijn.
- BE stijgt
- Beweging richting gemiddelde
  - FR: hoog aandeel, sterke daling, eerste nieuwe speler pas in 2005
  - DE, UK, hoog aandeel, voortrekkers liberalisering

	SPOOR WEG BINNEVAART		
	1995	1995	1995
EU25	21%	72%	7%
EU15	15%	77%	8%
BE	12%	78%	10%
CZ	42%	58%	0%
DE	19%	64%	17%
FR	21%	76%	3%
NL	3%	64%	34%
AT	32%	63%	5%
PL	57%	43%	1%
SE	38%	62%	0%
UK	8%	92%	0%

	SPOOR WEG BINNEVAART		
	2000	2000	2000
EU25	19%	75%	7%
EU15	15%	78%	8%
BE	12%	77%	11%
CZ	32%	68%	0%
DE	18%	66%	16%
FR	21%	76%	3%
NL	4%	63%	33%
AT	31%	65%	5%
PL	41%	58%	1%
SE	35%	65%	0%
UK	10%	90%	0%

	SPOOR WEG BINNEVAART		
	2005	2005	2005
EU25	17%	77%	6%
EU15	14%	79%	7%
BE	13%	72%	14%
CZ	25%	74%	0%
DE	20%	66%	14%
FR	16%	81%	3%
NL	4%	64%	32%
AT	33%	64%	3%
PL	31%	69%	0%
SE	36%	64%	0%
UK	12%	88%	0%

Liberalisering in België

- White Paper: 3 “railway packages”
- RP 1 (2001):
  - Opening van netwerk voor internationaal goederenvervoer
  - Herstructurering overheidsbedrijven: leidde tot splitsing NMBS
- RP 2 (2004)
  - Verdere opening markt goederenvervoer
  - Cabotage vanaf 2007
- RP 3 (2010)
  - Opening markt voor internationaal passagiersvervoer

Implementatie RP 1 en 2

- FR, BE, FI, NL, IT en DK waren de enige “goeie leerlingen” voor RP1 in 2003 (EU15)
- Praktijk (2004):
  - UK, DE, SE: voortrekkers
  - NL, DK, IT, PT: ver gevorderd
  - AT, FI, LU, **BE**, FR: minder ver
  - GR, IE, ES: slechte leerlingen

Spoorondernemingen in België

- Met een veiligheidscertificaat dat toelaat om in "open access" op het Belgische spoorwagernet te rijden: 6
- Informatie opgevraagd of een aanvraagprocedure voor het verkrijgen van een veiligheidsattest opgestart: 9
- Op korte termijn effectief een veiligheidscertificaat krijgen: 3 à 5.

- => Op korte termijn 10 spoorondernemingen in open access
- Vergelijkbaar is met de Nederlandse situatie (waarbij wel moet opgemerkt worden dat het Belgische goederenvervoer per spoor qua volume veel belangrijker is dan het Nederlandse).

Spoorondernemingen

	NMBS	DLC	SNCF	Rail4Chem	Trainsport	ERS Railways
2001	■					
2002	■	■				
2003	■	■				
2004	■	■				
2005	■	■	■			
2006	■	■	■	■	■	
2007	■	■	■	■	■	■

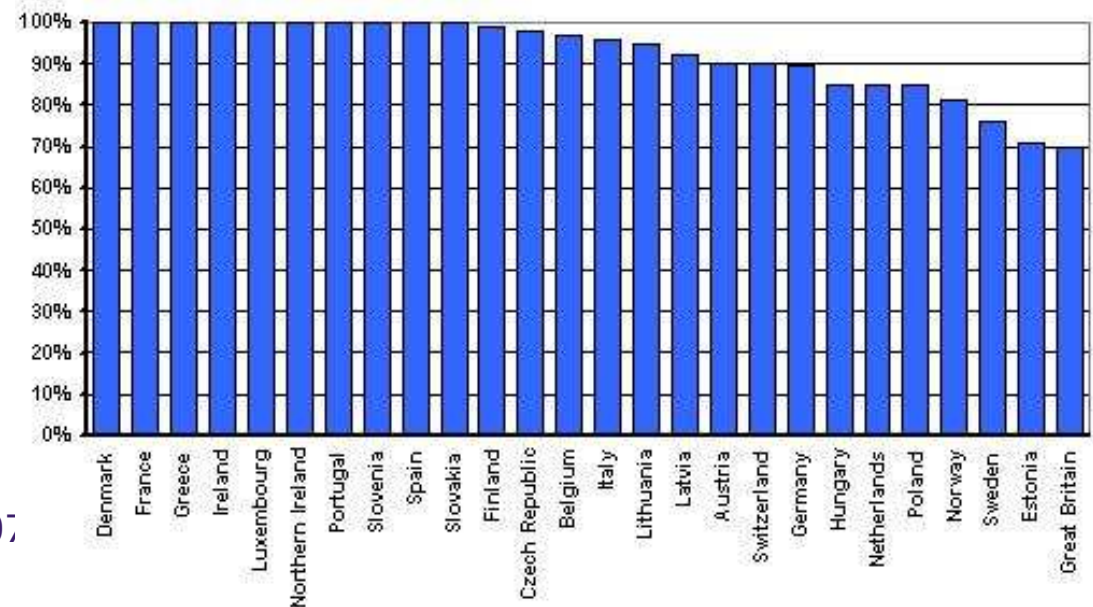
Spoorondernemingen in EU27

Member State	Issued licences	Withdrawn/Revoked/Suspended	Active licences
Belgium	5	1	4
Bulgaria	3	0	3
Czech Republic	19	0	19
Denmark	25	13	12
Germany	388	38	350
Estonia	30	7	23
Greece	0	0	0
Spain	8	0	8
France	9	1	8
Ireland	0	0	0
Italy	45	4	41
Luxemburg	1	0	1
Latvia	10	1	9
Lithuania	7	3	4
Hungary	11	0	11
The Netherlands	16	0	16
Austria	15	0	15
Poland	76	4	72
Portugal	1	0	1
Romania	36	9	27
Slovenia	1	0	1
Slovakia	0	0	0
Finland	1	0	1
Sweden	24	5	19
United Kingdom	68	12	56
Total EU27	799	98	701

Maart 2007

Aandeel historische spooronderneming

- België (NMBS): 96,8%
(Basis: gebruiksvergoeding, 11 maanden in 2006)
- Nederland (Railion): 80% (2005)
- Duitsland (Railion): 85% (2005)

Verwachtingen

- Onderzoek: tussentijdse evaluatie White Paper
- Impact met/zonder White Paper
- Impact met meest waarschijnlijke implementatie White Paper

2000-2020

Region	Mode	Observed 2000	Partial B scenario		% change over period	
			2010	2020	2000-2010	2000-2020
Belgium	Road	38.4	46.4	55.7	21%	45%
	Rail	7.7	7.8	8.0	2%	4%
	Inland waterway	7.2	9.0	10.1	25%	40%
	All	53.2	63.3	73.7	19%	38%
Germany	Road	346.3	408.3	491.7	18%	42%
	Rail	76.8	90.6	98.3	18%	28%
	IWW	66.5	71.8	83.1	8%	25%
	All	489.6	570.7	673.2	17%	37%
France	Road	266.5	327.3	405.1	23%	52%
	Rail	55.4	50.4	47.0	-9%	-15%
	IWW	9.1	8.8	9.1	-3%	0%
	All	331.0	386.5	461.2	17%	39%
Ned	Road	43.1	51.4	65.1	19%	51%
	Rail	4.6	5.2	5.5	13%	20%
	IWW	41.3	48.3	57.8	17%	40%
	All	89.0	104.9	128.4	18%	44%
EU15	Road	1319	1 588	1 907	20%	45%
	Rail	250	269	280	8%	12%
	Inland waterway	127	141	164	11%	29%
	All	1696	1 998	2 352	18%	39%
NMS10	Road	175	298	411	70%	134%
	Rail	124	134	142	8%	14%
	Inland waterway	4	4	4	0%	6%
	All	304	437	558	44%	83%
EU25	Road	1495	1 886	2 318	26%	55%
	Rail	374	403	422	8%	13%
	Inland waterway	131	146	169	11%	28%
	All	2000	2 435	2 909	22%	45%

Verwachtingen voor Europa (EU25)

- Groei voorspeld van 374 miljoen tonkm in 2000 naar 403 in 2010 en 422 in 2020.
- Zonder White Paper (RP1, RP2): 351 in 2020.
- Full White Paper + internalisatie externe kosten in alle modes: 488 in 2020.
- Nu: 392 miljoen tonkm (2005).

Verwachtingen voor België

- Groei voorspeld van 7,3 miljoen tonkm in 2000 naar 7,8 in 2010.
- Nu 8,6 miljoen tonkm (2006).
- Bedreiging: knelpunten capaciteit infrastructuur

Uitdagingen

- Internalisering externe kosten (DG TREN)
- Gebruiksvergoeding
- Investering TEN-T netwerken
- Liberalisering reizigersvervoer (RP3)

Danku!